

Leto XX.

Naročnina za Jugoslavijo:
celoletno 180 din, za 1/2 leta
90 din, za 1/4 leta 45 din,
mesečno 15 din; za ino-
zemstvo: 210 din. — Pla-
ča in toži se v Ljubljani.

TRGOVSKI LIST

Številka 48.

Uredništvo in upravnništvo
je v Ljubljani v Gregorči-
čevi ulici 23. — Rokopisov
ne vračamo. — Račun pri
pošti, hranilnici v Ljubljani
št. 11.953. — Tel. št. 25-52.

Časopis za trgovino, industrijo, obrt in denarništvo

Izhaja vsak ponedeljek,
sredo in petek

Liubliana, sreda 28. aprila 1937

Cena posamezni številki din 1.50

Povsod zahtevajo go- spodarski svet

V Pragi je prejšnji teden zborovala enotna zveza zasebnih nameščencev. Glavni referat na obnem zboru je imel gen. tajnik poslanec Klein, ki je med drugim dejal, da vztrajajo strokovne organizacije na tem, da se vsa vprašanja urejajo po demokratičnih načelih. Posl. Klein je nadalje obžaloval, da ne pride načrtno gospodarstvo na Češkoslovaškem prav naprej. V ta namen je treba ustanoviti posebno gospodarsko ministrstvo, kateremu pa je treba dodeliti poseben gospodarski svet. Skupno s stalnim gospodarskim odborom parlamenta bi moral ta gospodarski svet določiti načela, po katerih bi se morala voditi vsa gospodarska politika Češkoslovaške.

Ne torej samo pri nas, temveč tudi na Češkoslovaškem, kjer je gospodarsko življenje neprimerno bolj organizirano kakor pri nas, se zahteva ustanovitev gospodarskega sveta. Poleg tega delujeta na Češkoslovaškem tudi dva narodna sveta, da se gospodarstvo vodi po enotnih načelih. Ne glede na vse to, pa ima tudi češkoslovaški parlament vse drugačen smisel in razumevanje za gospodarska vprašanja, ko pa naša skupščina. In vendar tudi na Češkoslovaškem vzklíkajo, da brez gospodarskega sveta ne gre.

Podobno je tudi v drugih državah, kjer se vse gospodarstvo vodi vedno bolj po enotnih načelih. Le pri nas se misel o gospodarskem svetu ne more uveljaviti, pa čeprav celo zakon zahteva ustanovitev gospodarskega sveta. Mesto gospodarskega sveta imamo samo razne posvetovalne svete pri ministrstvih, ki pa so čisto birokratične ustanove in ki prej povečujejo zlo, kakor pa da bi ga odpravljali.

Da še vedno ni mogla prav prodreti misel gospodarskega sveta, je vzrok tudi v tem, ker se nameni in cilji gospodarskega sveta v naši javnosti dostikrat čisto napačno tolmačijo. Tako govore eni, da je gospodarski svet isto ko stanovski parlament, drugi se boje, da bo gospodarski svet od sile reakcionaren, tretji zopet govore, da se skrivajo v gospodarskem svetu posebni politični, celo strankarski cilji. Vsa ta tolmačenja so napačna ali pa celo zlobne izmišljotine, ker nima gospodarski svet niti enega teh ciljev.

V resnici zahtevajo gospodarski ljudje ustanovitev gospodarskega sveta samo zato, da dobe vsaj skromno jamstvo, da se bo naša obča gospodarska politika vodila pravilno in v skladu s potrebami vseh pokrajin. Danes takšne politike nimamo, pa čeprav država vedno bolj posega v zasebno gospodarstvo in je etatizem pri nas vedno bolj v veljavi. Ze samo zaradi tega dejstva bi potrebovali trdno določen načrt za izvajanje gospodarske politike, seveda pa bi moral biti ta načrt predebatiran, ne pa kratkomo dekretilan. Predebatirati pa bi ga naravno morali oni, katerih se najbolj tiče, to je gospodarski sloji. V tem je prva in najmočnejša utemeljitev gospodarskega sveta.

Kako to drži, smo videli pri objavi uredbe o novih železniških progah. Pet in pol milijarde din naj bi veljale te nove železnice — torej polovico vsega državnega

proračuna — in vendar nihče ne ve, kdo je ta načrt sestavil in kako je prišlo do njegovega sprejetja. Ne vemo niti to, po katerih načelih se je izdeloval ta načrt, skratka vemo samo to, da je ta načrt sprejet, da se bo po njem delalo, pa če je komu prav ali ne, če je z njim gospodarstvu ustrezno ali ne. Da slovenskemu gospodarstvu z njim ni ustrezno, smo že povedali, in so povedali tudi slovenski tehniki, za to vprašanje pač najbolj kompetentni strokovnjaki. Kaj naj kljub temu ta načrt velja in naj Slovenija plačuje za realizacijo načrta, ki njenemu gospodarstvu ne ustreza? To je vendarle malo preveč zahtevano!

Tudi cestnega vprašanja ni mo-

goče dobro rešiti brez gospodarstvenega sveta. Cestni odbori, kakor jih predvideva načrt cestnega fonda, niso nič drugega ko prazna birokratska dekoracija, ki bi dala vsem določbam glede uporabe cestnega fonda videz neke utemeljenosti. V resnici pa bi bil to posvetovalni odbor, ki bi bil tako zelo vezan v vseh svojih odločbah, da bi smel samo pritrdjevati temu, kar bi se mu predložilo.

A kje so še vsa druga vprašanja, ki bi jih mogel zadovoljivo rešiti le gospodarski svet! Omenjamo tu le razne državne investicije, našo tarifno in carinsko politiko, zboljšanje naše uprave in našega davčnega sistema, torej samih vprašanj, ki so za napredek našega

gospodarstva naravnost kardinalne važnosti.

Znova in znova moramo ponavljati, da je brez prosto izvoljenega gospodarskega sveta pri nas resnično zboljšanje razmer nemogoče. Kajti samo takšen gospodarski svet bi objektivno in stvarno presojal vsa vprašanja, bi bil prost vseh predsodkov in bi bil v tako živem kontaktu z gospodarstvom vseh pokrajin, da bi v resnici zahteval in priporočal samo to, kar je v interesu vse države.

Kje je še organizacija, ki bi mogla vsaj polovico tega nuditi kakor gospodarski svet? Zakaj pa se potem gospodarski svet ne uresniči? Zakaj se celo pri tem vprašanju ne spoštuje zakon?

dovolila, da da Obč. hranilnica v Beogradu 6 milijonov din posojila po 7%. S tem posojilom in zemljiščem je torej šele omogočen beograjski velesejem!

Kaj pa, če pride v beograjskem obč. svetu na krmilo druga večina, ki bo mnenja, da se more teh 6 milijonov tudi koristneje uporabiti! Kdo pa bo potem plačeval vse stroške in obresti od 6 milijonskega posojila? Do tega pride tem laže, ker je med beograjskimi industrialci požrtvovalnost za beograjski velesejem zelo majhna. Iz letnega poročila družbe se vidi, da je dobila družba dosedaj deloma v materialu, deloma pa v denarju te podpore: Nekatera broderska in bagerska podjetja 22.000 din, Brodarstvo prometne banke 17.000 din, Beogradska zadruga 100.000 din, »Cement« 4.720 din, obrtniška, industrijska in trgovinska zbornica vsaka za prva leta po 25.000 din letno, Združenje bank 2500 din in Beogradska trgovačka omladina 1000 din! Interes je torej zelo majhen!

Seveda pa bo pomoč prišla od drugod. Ze se govori, da bo cela vrsta držav zgradila na beograjskem velesejmu svoje paviljone. Bati se je, da bo tudi na vse industrije v državi prišel silen pritisk, da razstavljajo v Beogradu. Pa tudi druga sredstva so še, s katerimi si more državna prestolnica pomagati!

Če pa vsa ta sredstva odštejemo, če odštejemo podporo države in Narodne banke ter beograjske občine, koliko pa še ostane naravnih pogojev, ki zahtevajo ustanovitev beograjskega velesejma? Kdaj pa bi brez teh umetnih sredstev sploh bilo mogoče govoriti o beograjskem velesejmu!

Na to naj odgovori cenjena družba »Beograjski velesejem in razstave« in potem se bomo še naprej pogovorili!

Predsedstvena seja Zveze trg. združenj

V torek dopoldne je bila v lepo prenovljeni posvetovalnici trgovskega združenja v Mariboru predsedstvena seja Zveze trgovskih združenj. Seje so se skoraj polnoštevilno udeležili vsi delegati. Med drugimi tudi delegat ljubljanskega združenja, predsednik zbornice Ivan Jelačin, ki je bil tudi od vseh delegatov iskreno pozdravljen. S posebnim zadoščenjem pa so pozdravili vsi delegati v svoji sredi predsednika mariborskega okoliškega združenja g. Kostanjška in predsednika murskosoboškega združenja g. Čeha. Zveza trg. združenj je s tem zopet združila v svojem okrilju vsa trgovska združenja.

Seja je trajala od 10. dopoldne pa nepretrgoma do dveh popoldne in so se vsa vprašanja reševala v največji slogi in harmoniji. Bila je vseskozi pozitivna seja. Vodil je sejo podpredsednik Zveze g. Ferdo Pinter.

Podrobno poročilo o seji objavi mo v petkovi številki.

Za danes naj samo omenimo, da je bilo sklenjeno, da bo občni zbor Zveze dne 22. in 23. maja v Slovenjem Gradcu. Trgovci, delajte že danes na to, da bodo prav vsa združenja trgovcev na tem občnem zboru zastopana in da bo občni zbor mogoča manifestacija solidarnosti slovenskega trgovstva!

Beseda o naših velesejmih

Narodna banka dala za velesejem v Beogradu
500.000 din, v Zagrebu 100.000 din
in v Ljubljani 25.000 din

Od družbe za prirejanje velesejma in razstav v Beogradu, ki bo letos v jeseni odprla prvi beograjski velesejem, smo prejeli pismo, v katerem se med drugim pravi:

Posiljamo vam to pismo, ker je vaš cenjeni list, najbrže zaradi napačnih informacij, malo prijateljsko pisal o beograjskem velesejmu. Zato smatramo za svojo dolžnost, da vam damo natančne informacije.

Svojemu letnemu poročilu (ki nam ga je družba istočasno poslala), dodajamo, da je prejela naša družba dne 18. marca 1937. od države le 120.000 din — in to je edina podpora, ki jo je dobil beograjski velesejem od države. Čeprav sta dosedaj prejela Zagrebški zbor in Ljubljanski velesejem od države 1.295.000 din podpore, in sicer Zagrebški zbor 875.000, Ljubljanski velesejem pa 420.000 din, ni nam nikdar padlo v glavo, da bi zaradi tega pokazali kakršno koli nejevoljo, ker smo prepričani, da oba bratska nam jugoslovanska velesejma koristno služita splošnim gospodarskim interesom.

Nato pravi pismo, da je danes še prezgodaj trditi, da ima ta ali drugi velesejem več naravnih pogojev, ker se bo to že pokazalo v praksi. Zato je družba za prireditev beograjskega velesejma proti temu, da se kateri koli velesejem umetno vzdržuje in je tega mnenja tudi glede beograjskega velesejma.

Končno pravi pismo, da je družba mnenja, da imamo mi zaradi svoje pisave glede beograjskega velesejma dovolj razloga, da to njeno pismo tudi objavimo.

To smo tudi storili, pa čeprav nismo istega mnenja ko cenjena družba za prireditev beograjskega velesejma. Toda od vsega početka smo glede beograjskega velesejma zavzeli tako objektivno stališče, da se v tej zadevi ne moremo bati prav nobene debate. Zato nam tudi ni prav nič težko popraviti nekatere netočnosti, ki so v citiranem pismu družbe.

Prva netočnost je, da bi mi zavzeli glede beograjskega velesejma malo prijateljsko ali celo sovražno stališče. Naše stališče je bilo od vsega početka le eno, da nimamo nič proti temu, če si Beo-

grad zgradi svoj velesejem na lasten račun, da pa odločno odklanjamo, da bi si ga sezidal na račun države, ker že obstoječa velesejma v Zagrebu in Ljubljani popolnoma zadostujeta. To je bila naša teza in to vzdržujemo tudi danes, ker pri tako privitem davčnem vijaku res ni treba, da bi država imela izdatke še za tretji velesejem v državi (in še za četrti v Nišu), ker so trije velesejmi za industrijsko zelo slabo razvito Jugoslavijo vsekakor preveč.

Računati pa smo morali s tem, da bo omogočila prireditev beograjskega velesejma edinole država, ker je bilo zanimanje za velesejem v Beogradu tako neznatno, da se je leta dolgo sicer o tem velesejmu govorilo, da pa nihče ni dal za ustanovitev velesejma nobenega denarja. In videli smo tudi že, da je država že začela pripravljati ustanovitev velesejma in prvi tak viden znak je bila hišenska razstava, ki pa žal ni dosegla onega uspeha, kakor se je pričakovalo. Zato je po tem neuspehu akcija za ustanovitev beograjskega velesejma zelo zaspala in bi najbrže čisto zaspala, če ne bi posegla v svojo blagajno beograjska občina.

Popolnoma upravičeni smo zato nastopiti proti temu, da bi država financirala beograjski velesejem, zlasti še, ker sta bila tako zagrebški ko ljubljanski velesejem postavljena brez vsake državne pomoči. Zakaj bi imel Beograd tudi v tem pogledu kakšno večjo pravico od Zagreba in Ljubljane, res ni evidentno.

Družba za prireditev beograjskega velesejma pravi sedaj, da je prejela od države le 120.000 din podpore, dočim je prejela ljubljanski velesejem že 420.000 din. Recimo, da je trditev družbe res točna. Toda tudi ta trditev govori proti beograjskemu in za ljubljanski velesejem. Kajti beograjskega velesejma še ni in po poročilu same družbe še ni zgrajen niti en paviljon. Ni še tudi prav nobenega jamstva, da bo velesejem letos v septembru tudi v resnici otvorjen. A vendar je že tu podpora 120.000 din! Ljubljanski velesejem pa obstoji že 17 let in skozi 17 let prireja vsako leto po dve razstavi! Če razdelimo teh 420 tisoč dinarjev na 17 let, potem vidimo, da ni znašala vsa državna subvencija niti 25.000 din na leto.

Razmerje je torej pravilno naslednje: 120.000 din proti 25.000 din ali približno 6:1. Če bi pa natančneje pogledali podpore, ki jih je prejela Ljubljanski velesejem, potem bi videli, da je velesejem prejela večino podpor za prireditve, ki so bile v eminentno državnem interesu, ni pa dobil teh podpor kot velesejem za sebe. Tako je tudi lani dobil velesejem podporo le za lesno razstavo, ki se je priredila predvsem zaradi težke krize, ki je zadela slovensko lesno gospodarstvo zaradi sankcij. Onih 120.000 din, ki jih je dobil Beograd, pa je namenjenih v celoti za beograjski velesejem kot tak!

Tu pa je treba omeniti še drug denar, ki ga je dobil beograjski velesejem, in to je podpora Narodne banke v višini 500.000 din. Ta podpora je prav za prav tudi državna podpora in z njo se poviša državna dotacija za beograjski velesejem na 620.000 din. Ljubljanski velesejem pa je dobil od Narodne banke borih 25.000 din, torej 20krat manj, in s to podporo se vse dotacije države za 34 velesejmov povišajo na 445.000 dinarjev. Čeprav dela Ljubljanski velesejem že 17 let, je torej dobil komaj dve tretjini tega, kar je dobil beograjski velesejem, ki niti še ne obstoji.

Mislimo, da je s tem dovolj pojasnjeno, zakaj nad to neenakostjo ne moremo biti navdušeni! S tem pa je tudi dovolj dokazana potreba našega svoječasnega nastopa.

Končno pa si moramo dovoliti še nekaj pripomb. V Ljubljani se je ustanovila zadruga, ki je poskrbela z denarjem svojih članov za vse ustanovne in vzdrževalne stroške Ljubljanskega velesejma. Ti člani zadruge tudi osebno jamčijo za vse obveznosti velesejma. Družba, ki je bila ustanovljena v Beogradu za prireditev velesejma, pa jamči za vse obveznosti le z lastnim premoženjem in s svojimi dohodki. Razlika, ki tudi nekaj pove!

Če bo res prišlo do beograjskega velesejma, potem bo to edinole zasluga beograjske občine. Ta je dala družbi za 50 let v zakup vse potrebno zemljišče proti zakupnini v višini drž. davka, ki ga mora plačevati občina za to zemljišče. Na to zemljišče pa je občina

Zveza industrijcev za Dravsko banovino

ima v četrtek, dne 29. aprila 1937 ob 10¹⁵ uri dopoldne v sejni dvorani Zbornice za TOI svojo redno letno skupščino:

Dnevni red:

1. Otvoritev skupščine.
2. Čitanje zapisnika redne skupščine z dne 27. marca 1936.
3. Poslovno poročilo.
4. Razgovor in sklepanje glede akcije gospodarskih korporacij proti novim fiskalnim obremenitvam.
5. Računski zaključek za leto 1936.
6. Odobritev proračuna za leto 1937.
7. Sprememba pravil.
8. Volitev uprave.
9. Volitev nadzornega odbora.
10. Volitev častnega sodišča.
11. Raznoterosti.

Skupščina je sklepna, ako je prisotna vsaj polovica članov. Ako ob uri, za katero je skupščina sklicana, ni prisotna polovica članov, bo eno uro kasneje brez ozira na število prisotnih članov druga skupščina.

V imenu članov, ki so pravne osebe, izvršuje članske pravice in dolžnosti poslovodja ali oseba, katero podjetje pooblasti, da jo zastopa. Glasovalno pravico izvršujejo člani osebno ali po svojem pooblaščenju. Odsotnega rednega člana lahko zastopa drug, navzoč član, vendar ne more noben član zastopati več kot tri odstotne člane.

Nov tarifni odbor

Prometni minister je imenoval nov tarifni odbor pri prometnem ministrstvu. Od Slovencev so imenovani v odbor: gen. tajnik Zbornice za TOI Ivan Mohorič, ravnatelj zadržne zveze dr. Basaj, inž. Milan Lenarčič, industrialec v Ribnici na Pohorju ter dr. Vrhunec, ravnatelj TPD.

Senatni odbor o načrtu trgovinskega zakona

Senatni odbor za proučevanje trgovinskega zakona je v celoti odobril načrt, kakor ga je sprejela narodna skupščina. Pač pa zahteva, da se v uvodnem zakonu k trgovinskemu zakonu dodajo nekatera jasnejša pojasnila. Tako zahteva, da se doda k § 196. določba, da morejo denarni zavodi, ki so sedaj pod zaščito in ne izplačujejo 5% dividende, vseeno povečati svojo delniško glavnico. Nadalje naj se dostavi, da se morajo delnice, ki jih družba ni pravočasno prodala, uničiti. Poročila družb koncem vsakega tromesečja se morajo omejiti, ker preveč obširna poročila ovirajo delo organov družbe. Dostavi naj se določba, da odpise ni treba izkazati za vsak predmet, temveč samo za posamezne postavke. Trgovinski minister ni dolžan ustaviti delovanja podružnic tujih družb, temveč more to storiti.

O trgovinskem zakonu bo razpravljala senat takoj po pravoslavni velikonočni praznikih.

Nemški kapital v našem rudarstvu

Pogajanja med delničarji Lisanjskih rudnikov in neko nemško skupino glede odkupa 49% delnic družbe bodo v kratkem uspešno zaključena. Tako bi sedaj poleg francoskega, angleškega in belgijskega še nemški kapital začel izkoriščati naša rudna bogastva.

Sladkor treba poceniti

Turčija je v oktobru 1935 znižala cene sladkorja in takoj je potrošnja sladkorja znatno narasla. Tako je znašala potrošnja sladkorja v juniju 1934, torej pred pocenitvijo sladkorja 2.845 ton, v juniju 1936 pa 6.423 ton, v avgustu 1934 2.876 ton, v avgustu 1936 4.921 ton, v oktobru 1934 3.720,

1936 6.302, v novembru 1934 4.614, l. 1936 pa 8.845 ton.

Kdor hoče dvigniti prodajo, mora poceniti blago. Kdaj se bomo tudi pri nas ravnali po tem načelu in pocenili sladkor z znižanjem davščin na sladkor?

Philips je dobil koncesijo za postavitev tvornice

Jugoslov. trg. d. d. »Philips« je že pred dvema letoma zaprosila za koncesijo, da sme v Jugoslaviji postaviti tvornico za izdelavo radijskih sprejemnih aparatov in

njihovih delov. Ponovno so bile tudi že objavljene vesti, da je bila ta koncesija izdana, a so se izkazale te vesti kot neresnične.

Sedaj pa je trg. ministrstvo v resnici izdalo odlok, da se tvornica postavi. Zgrajena bo v Pančevu ter bo tvornica popolnoma moderno urejena.

Posojilo Pokojninskega zavoda Splitu

Uprava Pokojninskega zavoda v Ljubljani je sklenila, da zgradi v Splitu še eno stanovanjsko hišo,

ki bo veljala 2 milijona din. Nadalje je odobril upravni svet prošnjo okrožnega sodišča v Splitu za posojilo v višini 6 milijonov din za sezidanje sodne palače. Za to palačo ima sodišče že pripravljeneh 3 milijone din in bi s posojilom moglo plačati vse gradbene stroške. Pokojninski zavod pa zahteva, da država jamči za posojilo in da se teh 6 milijonov vračuna v kvoto, ki jo mora Pokojninski zavod naložiti v državne papirje.

Rogaška Platina

Minimalne mezde in kolektivne pogodbe

Iz referata zborničnega svet. Antona Krejčija na zadnji plenarni seji Zbornice za TOI

Minister za socialno politiko je izdal na podlagi pooblastila po § 88. finančnega zakona za leto 1936/37. **uredbo o določevanju minimalnih mezd, sklepanju kolektivnih pogodb, pomirjevanju in arbitraži**, ki je stopila 14. aprila tudi že v veljavo. Istočasno je izdal minister tudi že podrobna navodila za izvajanje uredbe.

S tem je bila zahteva gospodarskih zbornic v načelnem oziru dosežena. Priprave za to uredbo pa so trajale že nad poldrugo leto ter je bilo izdelanih več načrtov. Prvi načrt so odklonile tako delodajalske ko delojemalske zbornice. Skupina delavskih zbornic je nato izdelala svoj načrt na izključno sindikalni podlagi. Tega je zopet odklonil minister. Nato je izdelalo socialno ministrstvo nov načrt, ki je bil večkrat izpremenjen in ki je bil sedaj brez zaslišanja zbornic tudi uzakonjen.

Naše zbornice so že od 1. 1935. dalje iz lastne pobude predložile o tem vprašanju številne svoje predloge tako trgovinskemu ko ministru za socialno politiko. Le neznaten del teh predlogov pa je bil upoštevan.

Tako so zbornice predlagale, da bi se smele minimalne mezde uvesti le postopoma, kakor so to storile tudi vse druge države. Predlog pa se ni upošteval in naša država je šla v tem vprašanju dalje ko vse druge države, pa čeprav se v Ženevi šele začena zbirati gradivo za ponovno proučevanje tega vprašanja. Kljub temu pa se je v naši državi uveljavilo načelo minimalnih mezd v najširšem obsegu za skoraj vse pomožno osebje, da ima za vse naše gospodarstvo zelo dalekosežne posledice. Socialna kriza se z njo ne zmanjšuje, temveč se moramo celo bati, da bodo posledice uredbe negativne.

Namen uredbe je bil, da prepreči **socialni dumping** z nedopustnim izkoriščanjem delavstva ter da ustvari za delavca nekaj **minimalni standard**. Tega namena pa uredba v sedanji obliki ne more doseči.

Gospodarski krogi v Sloveniji, kjer je doseglo delavstvo že razmeroma ugoden standard, so težko občutili, ker se je v nekaterih drugih banovinah plačevalo delavstvo slabše. Pa tudi v Sloveniji sami so bile mezde zelo različne, kar je povzročilo popolno anarhijo v prodajnih cenah. Ker je bila discipliniranost članstva premajhna, se ni moglo po delodajalskih organizacijah doseči, da bi vsa podjetja plačevala vsaj primeroma enake mezde. Vsi delodajalci se pač niso zavedali, da je za podjetje važno, če delavec ohrani svoj interes do podjetja in da mora biti zato delavec tudi primerno plačan. Izravnanje delavskih mezd pa je potrebno tudi zato, da se ustvari v vsej državi enaki konkurenčni pogoji.

To pa nikakor ni lahko, ker so razmere v vsaki pokrajini drugačne. V Sloveniji imamo kvalificirano delavstvo, ki že skozi gene-

racije pripada poklicnemu delu, v drugih pokrajinah pa je večinoma zaposleno kmetско delavstvo, kateremu je zaslužek v tvornici samo približek. Zato je vprašanje minimalnih mezd tudi v vsaki banovini drugačno. Uredba deloma to tudi priznava ter določa, da se morajo minimalne mezde gibati med 1⁸⁰ do 3 din. Posledica tega je, da se bodo tudi po uredbi še vedno gibale mezde v razmerju 3 : 5, oziroma 60 : 100, da bo mogla industrija v nekaterih pokrajinah še vedno proizvajati za 40% ceneje ko v drugih.

Drugo važno vprašanje je

določitev pojma kvalificiranega delavca

Uredba prinaša v tem pogledu nekaj jasnosti in določa, da se smatra kot kvalificirani delavec:

1. kdor je usposobljen v smislu obrtnega zakona,
2. kdor je zaposlen v obratih in na način, da je usposobljenost potrebna in
3. komur podjetnik prizna usposobljenost.

Ko je izšla uredba v »Službenih novinah«, je priredila Zbornica **pismo anketo** med delodajalci. V številnih odgovorih so delodajalci predvsem opozarjali na

določbe glede akordnega dela.

Te določbe bi zlasti mogle povzročiti velike težkoče. Po uredbi more namreč ban odrediti, da se akordno delo spremeni v delo z mezdami na uro. Ta določba pa je zelo raztegljiva in bi mogla privedi tudi do enostranskih ukrepov. Stališče delodajalcev je, da osnovna mezda v nobenem primeru ne sme biti nagrada za lenobo, ker je potem vsaka disciplina in delovna morala nemogoča.

Uredba o minimalnih mezdah bi se začela izvajati, ko jih predpiše ban po zaslišanju delavskih in podjetniških organizacij. Zbornica je tudi že prejela od g. bana vabilo, da mu v 8 dneh poroča:

1. svoje predloge glede višine minimalnih mezd;
2. ti predlogi naj upoštevajo vse gospodarske stroke;
3. predlagani naj bodo ločeno za kvalificirane in nekvalificirane delavce, a
4. tudi za kvalificirane in nekvalificirane mladoletnike in ločeno tudi za učence, pomočnike in druge delavce;
5. končno naj bi stavila Zbornica še svoje predloge glede višine nagrad za akordno delo.

Rok 8 dni pa je za vse te predloge odločno prekratek, ker je čisto nemogoče v tem času predelati vso to tvarino. Zato bi bilo umestno, da bi zbornica izvolila že na tej seji poseben socialno-politični odbor, ki naj bi razpravljala o vseh teh vprašanjih. Ta odbor je potreben tudi zato, ker je računati s tem, da bodo delavske organizacije nastopile z obsežno dokumentacijo, kateri morajo biti zastopniki delodajalcev kos.

Posebno velika previdnost pa je potrebna pri začetnem določevanju minimalnih mezd. Tako bi bila potrebna načelna odločitev, če in koliko je uporabljiva za Slovenijo določba glede krajev izpod 5000 prebivalcev. Tem večja previdnost pa je potrebna tudi zato, ker je besedilo uredbe zelo nejasno in se more zelo različno tolmačiti. Že zato je čim intenzivnejše sodelovanje g. bana z gospodarskimi ustanovami potrebno. To tem bolj, ker določa uredba v čl. 2., da se mora ban pri določanju minimalnih mezd ozirati na gospodarske in socialne razmere, a tudi na življenjske in proizvodne stroške. Ne bo lahka stvar, najti v tem širokem okviru solidno podlago za izvedbo te naloge.

Še ena nevarnost nove uredbe

Večina industrijskih podjetij ima danes čezmerno število delavcev, ki presega včasih tudi za 20% potrebno število delavstva. Dostikrat se zaposlujejo ljudje bolj iz usmiljenja kakor pa iz potrebe. Ti ljudje to čutijo in zato se ponujajo za vsako ceno. Če bi se morale tudi tem ljudem izplačevati minimalne mezde, potem bodo skoraj vsi odpuščeni. To pa gotovo ni namen uredbe in zato bi se moralo to upoštevati.

Po § 267. obrtnega zakona mora trgovinski minister v soglasju z ministrom za socialno politiko in po zaslišanju gospodarskih in delavskih zbornic izdati posebno uredbo o najmanjših odškodninah za delo vajencev. Ta uredba pa še ni izšla in zato moramo vztrajati na tem, da se izda, ker ne gre, da bi se v okviru razprav o minimalnih mezdah prejediciralo odločbi trgovinskega ministra.

Ze samo prvih 8 paragrafov uredbe, ki sem jih analiziral, dokazuje, pred kako velika vprašanja postavlja gospodarske sloje uredba o minimalnih mezdah, pri čemer se določbe o kolektivnih pogodbah, pomirjevanju in arbitraži nisem niti dotaknil.

Z novo uredbo je delokrog zbornice zelo razširjen. Da bo zbornica tej nalogi kos, je treba, da izvoli zbornični svet poseben odbor dvajsetih članov, ki bo vzdrževal stalne stike z vsemi stanovskimi organizacijami, zbiral vse potrebno gradivo in skrbel, da se udeleži vseh razprav, ki bodo potrebne za reševanje kompliciranega vprašanja minimalnih mezd. Ta odbor bi posloval nekako tako, kakor poslujejo davčni odbori, ko bi se člani udeleževali sej le takrat, kadar se obravnavajo vprašanja njih stroke. Zato naj bo odbor tudi velik.

Zbornični svetnik Krejči je nato predlagal člane tega odbora ter je zbornični svet soglasno odobril njegov izbrani referat ter tudi izvolil odbor, kakor ga je predlagal.

Vsak trgovec mora biti naročnik »Trgovskega lista«

Politične vesti

Romunski kralj je izjavil dopisniku pariškega »Soir«a, da Romunija nikakor ne bo izpremenila svoje politike, ki temelji na načelih Male antante in pakta o Zvezi narodov. Prav tako pa bo ostala zvesta svojim zaveznikom, zlasti Franciji.

Interparlamentarna konferenca držav Male antante bo dne 7. maja v Beogradu. Romunska delegacija pride v Beograd 5. maja zvečer, češkoslovaška pa 6. maja zjutraj. Dne 7. maja bo skupna seja vseh treh delegacij v novem skupščinskem poslopiju.

Na sestanku poljskega zunanjega ministra Becka z rom. zunanjim ministrom Tatarescom se je zlasti govorilo o poglobitvi sodelovanja med romunskim in poljskim generalnim štabom.

Beneški sestanek pa le ni rodil teh uspehov, kakor so jih pričakovali v Rimu in Berlinu. Tako je sam dr. Sušnik takoj po povratku iz Benetk demantiral članek Gayde, da bodo vstopili narodni socialisti v dunajsko vlado. Še bolj jasno so povedali to dunajski vladni listi. Nedvomno je, da je dr. Sušnik v Benetkah odločno varoval avstrijsko neodvisnost in da ni v tem pogledu dovolil nobenih koncesij. Avstrija se le ni popolnoma priključila osi Rim-Berlin.

Goering se je sestal z ital. zun. ministrom Cianom, nato pa tudi z Mussolinijem. Nobenega dvoma ni, da je bil sestanek v zvezi z beneškim sestankom. V kratkem pride v Rim tudi nemški zunanji minister v. Neurath. Takrat se bodo dogovorile tudi podrobnosti glede obiska Mussolinija v Berchtesgaden.

Sestanek med Göringom in Mussolinijem je trajal cele tri ure. Kakor poročajo angleški in ameriški listi je že dogovorjeno, da bo sklenjena 9. maja, na dan obletnice italijanskega imperija, **vojaška zveza med Italijo in Nemčijo**. Maršal Blomberg pride takrat v ta namen v Rim. Italija bo Nemčijo na vso moč podpirala, da pride Nemčija do kolonij. Italija bo nadalje z vsem pritiskom delala na to, da sklene avstrijska vlada sporazum z avstrijskimi hitlerjevci. Končno bosta Italija in Nemčija popolnoma enotno nastopale v Španiji. Baje odpokličeta svoje čete iz Španije.

Madjarski vojni minister Roeder je uradno odpotoval v Berlin. Na povratku se ustavi na Dunaju.

Generalštabni šef južno-afriške vojske van Rynefeldt je prišel na londonske svečanosti kronanja. Ko so ga vprašali, kaj misli o oboroževanju, je odgovoril, da se je treba oborožiti do skrajnosti.

Ofenziva generala Molle proti Baskom se nadaljuje uspešno. Mollove čete so zavzele mesto Elbar, iz katerega so se Baski umaknili, ter mesto Durango. Ofenziva je uspešna predvsem zaradi izredne tehnične premoči Francovih čet.

Vhod v Bilbao je za trgovske ladje prost, ker spremljajo angleške bojne ladje trgovske ladje do 3 milj od obrežja, ko se začnejo španske teritorialne vodovje, od tu dalje pa morejo že braniti ladje obalne baterije Baskov.

General Franco je izdal odlok, s katerim se uvaja v Španiji fašistični pozdrav.

General Franco je izjavil, kakor poročajo nekateri listi, da bi mogel vsak hip zavzeti Madrid, da pa tega trenutno iz stratežičnih razlogov noče storiti. Če je ta izjava generala Franca resnična, potem bi z njo pač prekosil bajko o kislem grozdju.

Angleška ženska parlamentarna delegacija, katero tvorijo ladi Atholl, ga. Rathborne, Ellen Wilkinson in ladi Browdy je obiskala Španijo ter je pred svojim odhodom dala novinarjem izjavo, v kateri izreka vladi v Valenciji zelo toplo priznanje za njeno delo. Ostro obsoja angleške poslankinje tudi bombardiranje okrajev Madrida, v katerih žive samo civilisti. Končno pravijo v svoji izjavi, da so se prepričale, da ravna vlada v Valenciji z ujetniki in tudi z aretiranci lepo.

Baskiške oblasti javljajo, da je bilo zaradi letalskega bombardiranja Bilbao 400 oseb ubitih. — Škoda, ki jo je povzročilo bombardiranje, se ceni na 950 milijonov frankov.

Sovjetski veleposlanik v Washingtonu je izjavil, da bi se sovjetska Rusija aktivno zavzela za majhne demokratične države, če bi bile te napadene od držav s fašistično vlado.

Maršal Vorosilov je odredil, da se morajo vsi ženski sovjetski polki razpustiti.

Vstaja v vzhodnem Turkestanu je bila od sovjetskih uradov zlahka in hitro udušena. Vse voditelje vstaje so obesili.

Denarstvo

Stanje Narodne banke

Izkaz Narodne banke z dne 22. aprila navaja te izpremembe (vse številke v milijonih din):

Podloga je narasla za 2,8 na 1.662,7.

Devize, ki ne spadajo v podlogo, so se povečale za 26,4 na 714,7.

Vsota kovanega denarja se je pomnožila za 16,2 na 432,5.

Posojila so se skupno dvignila za 27,8 na 1.684,05.

Razna aktiva so se povečala za 12,03 na 1.020,08.

Obtok bankovcev se je zmanjšal za 64,47 na 5.300,5.

Obveze na pokaz pa so narasle za 132,6 na 2.180,3.

Razna pasiva so se povečala za 17,3 na 315,47.

Celotno kritje znaša 28'56%, samo zlato pa 28'01%.

Tuji kapital naj pomaga Nemčiji

Revija »Nationale Wirtschaft« je objavila članek ministerialnega svetnika Gebhardta o »finančni moči rajha«. Potem ko ponavlja znane uradne podatke o dolgovih in davkih, pravi člankar na koncu svojega razmotrivanja:

»Odvišnega kapitala je v inozemstvu dovolj. V Holandiji se n. pr. govori o kapitalu, ki išče prilike za primerne investicije in ki dvomi, da bi našel v Holandiji interese. Amerika se mora naravnost braniti pritoka tujega kapitala. Pri toliki obilici kapitala v inozemstvu ne more izostati, da bo od tega blagoslova tako ali tako nekaj odpadlo tudi na Nemčijo. Upamo lahko, da se bo nemški izvoz, ki se je že v preteklem letu izboljšal, v bodoče še bolj dvignil.

Avstrijska vlada je sklenila, da se izda zakon, s katerim se odpravi tako imenovana zlata klavzula v vseh pogodbah in brez ozira na to, če se pogodbe glase v šilingih ali v tujih valutah. Vendar pa za nazaj novi zakon ne bi veljal.

Tujega kapitala je bilo v bolgarskih delniških družbah 1. 1936. 2,17 milijarde levov ali 42,6% vsega delniškega kapitala. L. 1934. je bilo tujega kapitala 2,42 milijarde. Na prvem mestu je belgijski kapital s 601,8 nato švicarski s 508,1, francoski z 247,7, ameriški z 236 in italijanski z 214,7 milijona levov. Druge države so udeležene nato pri delniških družbah v tej vrsti: Češkoslovaška, Nemčija, Anglija, Avstrija, Madjarska, Nizozemska, Švedska, Romunija in Španija.

Svetovna proizvodnja zlata je znašala lani 850.000 kg ter je narasla v primeri z ono v l. 1935. za 10 odstotkov, v primeri s proizvodnjo v l. 1929. pa 47 odstotkov. Ni pa pri tem všteta proizvodnja zlata Rusije, ki je silno narasla.

»Službeni list«

kr. banske uprave dravske banovine z dne 28. aprila objavlja: Uredbo o izpremembi odst. 2. čl. 57 uredbe o razsodniških odborih — Avtentično tolmačenje odstavka 1. čl. 4. in odst. 1. čl. 36. uredbe o likvidaciji kmetijskih dolgov — Odločbo o višini pristojbin za izdajo živinskih potnih listov — Odločbo, da prepisi računov za carinarico niso zavezan taksi — Odredbo o vplačevanju avtorskih nagrad — Pravilnik o izpremembah in dopolnitvah v pravilniku za izvrševanje zakona o drž. trošarini — Odločbo glede cen lanenega in ricinovega semenja letine 1937 — Dopolnitve v pravilniku in normah o kontroli semenja kulturnih rastlin — Odločbo o oprostitvi žvepla in žveplovega cveta od uvozne carine — Navodila za pobiranje državne in banovinske takse — Odločbo o razveljavitvi seznamov strojev in strojnih delov — Tečaj turističnega dinarja proti češkoslovaški kroni — Po-pravek v pravilniku o proglašanju turističnih krajev in v seznamku turističnih krajev — Odločbo o

priznanju samosvojega ribarskega okraja št. 27-Ihan — Razne razglase sodišč in uradov ter razne druge objave.

Iz združnega registra

Vpisale so se naslednje zadruge:

Gospodarska in živinorejska selekcijska zadruga v Mariboru, Nabavljalna zadruga delavcev, Namješčencev in obrtnikov v Mariboru ter Vinarska in kletarska zadruga v Novem mestu.

Pri zadruzi Mariborski teden se vpišejo naslednji novi člani načelstva: dr. Alojz Juvan, mestni župan, Ferdo Pinter, predsednik združenja trgovcev v Mariboru, Henrik Saboty, industrialec in Franc Reicher, predsednik združenja krojaških mojstrov, vsi v Mariboru.

Razdružili sta se in prešli v likvidacijo: Pašniška in gozdna zadruga v Kotljah pri Guštanju (likvidatorja posestnika Jakob Razgoršek in Florijan Ivartnik) ter

Belokranjska klet, vinarska in sadjarska zadruga v Ljubljani (likvidatorja odvetnik dr. Kambič in Martin Cesar).

Izredna izdaja »Službenega lista«

z dne 26. aprila objavlja: Razpis volitev svetnikov kmetijske zbornice dravske banovine in njihovih namestnikov — Objave banske uprave o pobiranju občinskih davščin ter razne razglase in objave.

Slovenski vinogradniki odgovarjajo

Kako bi bilo z boikotom slovenskega blaga

Nekateri hrvaški listi so se silno razburili zaradi protesta štajerskih vinogradnikov proti prevelikemu uvozu banaških in drugih vin v Slovenijo. V tem protestu so videli slovenski separatizem, kratekovidnost, škodljivo avtarkijo in druge takšne nevarne reči. V resnici pa je stvar čisto drugačna, kakor je jasno razvidno iz odgovora slovenskih vinogradnikov, ki ga je objavil torkov zagrebški »Morgenblatt«. Slovenski vinogradniki pravijo:

»Ker se je dosedaj vinska kontrola v Sloveniji izvrševala zelo površno, se je sedaj poostрила, kakor to zahteva zakon o vinu. Posledica tega je bila, da je bilo zaplenjenih več vinskih pošiljk, tako iz Slovenije kot tudi iz drugih krajev. Pri tem se je postopalo popolnoma nepristransko. Nobeno vino, ki ni ustrezalo določbam vinskega zakona, ni bilo pripuščeno v prodajo. Med drugim se je ugotovilo, da so bili zaplenjeni tudi trije vagoni vina, ki je bilo pridobljeno iz slankamenske trte. (Zaradi teh treh vagonov se je tudi začela vsa gonja proti štajerskim vinogradnikom. Op. ured.) To vino, ki je povsod znano kot slabo, se v Ba-

natu niti ne more prodati. Značilno je, da se v Novem Sadu ne prodaja to vino niti v enem lokalu. Znani strokovnjak M. Stojanović je označil slankamensko vino kot izredno slabo. Kmetijsko ministrstvo je v l. 1935. prepovedalo saditev slankamenskih trt ter je bila naložena na to vino posebna davščina (da ljudje ne bi več sadili teh trt). Tudi v drugih delih države se vse upira temu vinu. Kaj bi morala res Slovenija piti to vino, ker ga nikjer drugje v državi nočejo? Ta slaba vina so se še pred nekaj leti izvažala v tujino v velikih količinah in tam so jih predelovali v žganje. Odkar pa so bile odpravljene izvozne premije, se ne more to vino nikjer prodati in zato se ga skušajo njegovi proizvajalci rešiti na vse mogoče načine.

Če so bili ti trije vagoni zaplenjeni, so torej proizvajalci in prodajalci tega vina sami krivi. Nikakor pa se ne more zvaliti krivda na Slovenijo, kajti v Sloveniji se je s tem vinom postopalo samo tako, kakor predpisuje zakon. Proti dobrim vinom nihče nič ne ugovarja, tudi Slovenija ne, pa če-

prav ima sama zelo dobra in visoko kvalificirana vina.

Če bi se pa zaradi tega Vojvodina v resnici pripravljala na bojkot slovenskega blaga, potem od tega prav gotovo ne bo imela Slovenija največje škode. Dravska banovina dobiva vsako leto iz Vojvodine sladkorja za 300 milijonov din, žita in moke za 180 milijonov din itd. Vse blago pa, ki ga Slovenija izvaž v Vojvodino ne dosega niti skromnega dela teh zneskov. Kako pa bi bilo, če bi Slovenija ustanovila lastno tvornico za sladkor? Poskusi za saditev sladkorne repe so se že dostikrat izvedli s popolnim uspehom. Sicer pa je že pred desetletji bila v Ljubljani velika sladkorna tvornica!

Pravilno opozarjajo slovenski vinogradniki, da je grožnja z gospodarskim bojkotom silno dvo- rezna in da še nikakor ni jasno, kdo bi imel od takšnega bojkota več škode. Zato bi bilo prav in koristno za vse, in ne samo za Slovenijo, če bi se takšne grožnje enkrat za vselej nehale. Kakor vse kaže, se niti propagatorjem tega bojkota ne sanja, kam bi mogel tak bojkot privedi vse naše gospodarstvo in ne samo slovensko!

Ali bi mogla imeti Jugoslavija svoj bencin?

Na to zelo pereče vprašanje odgovarja v zadnji številki »Industrijskega pregleda« inž. Novak Z. Popović iz Beograda z daljšim člankom, iz katerega posnemamo:

Čeprav je v naši državi avtomobilski promet še zelo slabo razvit, vendar pa izdamo letno za nafto in njene derivate okoli 300 milijonov din. Vsa ta nafta se uvaža iz tujine ter se predeluje v treh velikih rafinerijah (Brod, Sisak, Osijek) v bencin, petrolej, dizelsko in plinsko olje, olje za mažo, parafin, smolo itd.

Vsa prizadevanja, da bi našli v naši državi večja ležišča nafte, so bila doslej brez pravega uspeha.

Zato se je skušalo na drug način nadomestiti pomanjkanje nafte. Eden teh načinov je bil, da se je mešal bencin z alkoholom. V tehničnem pogledu je ta način zelo lahko izvedljiv, gospodarsko pa prav gotovo eden najbolj dragih. Poleg tega pa se s tem načinom osamosvoji naša država le v toliko, da bi potrebovala le še 80% bencina, dočim bi ostala za petrolej, dizelsko olje, za maže, parafin, asfalt itd. stodontno še nadalje odvisna od tujine.

Če se poleg tega upošteva, da velja mešanje bencina z alkoholom državno blagajno in potrošniške 50 milijonov din na leto, ker velja liter alkohola nad 6 din, liter bencina pa 1 din (seveda brez vseh davščin), potem je dovolj jasno, da je mešanje bencina z alkoholom predrag način za pridobivanje bencina.

Inž. Popović je mnenja, da bi za teh 50 milijonov din, ki jih žrtvujemo za mešanje bencina z

alkoholom, mogli na mnogo bolj koristen način priti do bencina.

Z ozirom na surovine, ki jih imamo, bi mogli pridobivati bencin iz premoga z destilacijo po metodi Bergiusa ali Fischerja. Posebno ugodno pa bi bilo za nas pridobivanje nafte iz parafinskega skriljevca.

Nemčija je letos v I. tromesečju proizvela iz premoga po Bergiusovi metodi 700.000, po Fischerjevi pa 120.000 ton tekočih goriv, 1 kg bencina je veljal po prvi metodi 25 fenigov (3'50 din ali liter 2'60 din), po Fischerjevi pa 20'5 fenigov (3 din ali za liter 2'20 din). Kompletna instalacija za proizvodbo 50.000 ton bencina, kar bi popolnoma zadostovalo za naše potrebe v miru, velja okoli 24'5 milj. mark ali okoli 350 milijonov din, po Fischerjevi pa okoli 20'5 milijona mark ali okoli 300 milijonov din. Ne samo glede cene, temveč tudi z ozirom na kakovost našega premoga bi bila Fischerjeva metoda za nas prikladnejša. Če se danes proizvaja v Nemčiji manj bencina po Fischerjevi metodi, je vzrok le v tem, ker je ta šele dve leti stara, dočim je Bergiusova že stara.

Posebne važnosti pa bi bilo za nas pridobivanje nafte iz parafinskega skriljevca, ki se nahaja v vzhodni Srbiji in nekaterih delih Dalmacije. Ta skriljavec ima velike odstotke zelo dobrega olja in po svoji kakovosti znatno nadkrijuje vse skriljeve, ki se industrijsko izkoriščajo v Angliji, Franciji in drugih državah. Po sestavini olj, ki se pridobivajo iz parafinskega skriljevca Srbije, se vidi, da bi se mogla s tem skriljavecem

nafta popolnoma nadomestiti. Posebno važno je, da ima ta skriljavec okoli 20% parafina, ki je najdražji proizvod nafte in ki velja šestkrat toliko ko bencin. Ta velika vsebina parafina daje našem skriljavecu tudi posebno trgovinsko vrednost. Ker je v tem olju le malo lahkega bencina (samo 5—7%), bi morali polagoma preurediti svoja vozila za Dieslove motore.

Pridobivanje nafte iz parafinskega skriljevca pa bi omogočilo rešitev tudi cele vrste drugih, zelo koristnih vprašanj. Ostanke skriljevca, ev. s pomočjo premoga bi se mogli uporabljati za proizvodnjo plina z visoko kalorično vrednostjo ter bi se na ta način mogli pridobivati cenen električni tok, a tudi cenen koks, cenena nafta in cenen amoniak.

Poleg nadomestila za nafto bi nam omogočila predelava skriljevca tudi elektrifikacijo moravske banovine, kar bi bilo v največjo korist gospodarstvu.

Najlepši način rešitve preskrbe z nafto je seveda v najdbi zadostnih ležišč surove nafte. Toda mi moremo to vprašanje rešiti tudi na drug način — in kakor smo pokazali — na uspešen in koristen način!

Že v 24 urah

barva, plesira in kemično snaži obleke, klobuke itd. Skrobi in svetlolika srajce, ovrtnike in manšete. Pere, suši, munga in lika domače perilo

tovarna J.O.S. REICH

Poljanski nasip 4-6. Selenburgova ul. 8

Telefon št. 22-72.

Zunanja trgovina

Naša zunanja trgovina v marcu

V marcu smo letos izvozili blaga za 511,8 milijona din, to je za 166,2 milijona din ali za 48,10% več kakor v marcu 1936. Že šest let nismo izvozili v marcu toliko blaga.

Uvozili pa smo za 451 milijonov din blaga, lani v marcu pa za 420 milijonov din. Naš uvoz se je torej povečal za 31 milijonov din ali za 7,39%.

V marcu je bila torej letos naša trgovinska bilanca aktivna za 60,8 milijona din, dočim je bila l. 1936 pasivna za 74,5 milijona din.

Ves naš izvoz v prvem letošnjem tromesečju je znašal 1.333 milijonov din, dočim je lani znašal samo 849,4 milijona din. Letos se je torej izvoz dvignil za več ko 483 milijonov din ali za 56'95%.

Po vrednosti pa je znašal naš uvoz v prvem letošnjem tromesečju 1.106,1 milijona din, lani pa 1.056,2 milijona din. Uvoz se je torej povečal za samo 49,9 milijona din ali za 4,72%.

Naša trgovinska bilanca je torej bila v prvem tromesečju letos aktivna za 327 milijonov din, dočim je bila lani pasivna za 206,8 milijona din.

Kako se stalno dviga od l. 1932 dalje naš izvoz, kažejo te številke:

Naš izvoz je znašal po vrednosti januarja februarja marca v milijonih dinarjev			
1937	403	419	512
1936	289	215	345
1935	268	237	362
1934	233	270	333
1933	232	224	256
1932	218	203	212

Na konferenci predsednika bolgarsko-jugoslovenskega združnega inštituta Ganeva z zastopniki jugoslovenskega združništva se je razpravljalo tudi o ustanovitvi skupne bolgarske-jugoslovenske združne tvornice za modro galico. V Subotici je nakupila neka češkoslovaška komisija 40 konj, ki jih je povprečno plačala po 3 do 5 tisoč din.

Trgovinska zbornica v Bukarešti je izjavila, da ne bo več dovolila registracije tujih podjetij v Bukarešti, ker je njih število že preveč naraslo. Dosedaj je bilo samo v Bukarešti zaregistriranih že 2100 tujih podjetij. Zbornica zahteva nadalje, da se s posebnim zakonom prepreči nadaljnja pomnožitev tujih podjetij.

V Avstriji silno napadajo nekateri listi družbo Alpine-Montan, ker je odklonila celo vrsto naročil iz Romunije, Anglije in Jugoslavije. Listi pravijo, da so bila ta naročila odklonjena samo zato, ker je družba v rajhovskih rokah in so zaradi odklonitve naročil družbe dobile ta naročila rajhovske družbe. Družba je nato v posebni spomenici na vlado skušala svoje postopanje opravičiti, toda napadi na družbo tudi po tej spomenici niso prenehali.

Avstrijski papirni industriji je začelo primanjkovati lesa. Ker so se tudi dvignile cene za les, skuša avstrijska papirna industrija doseči uvoz lesa iz tujine. Čeprav je ta sedaj še prepovedan, vendar upajo avstrijske papirnice, da jim bo uvoz lesa izjemoma dovoljen.

Nemčija je nakupila v Norveški ves izvozni višek železa za l. 1938. Združene države Sev. Amerike bodo imele letos dovolj pšenice za prehrano. Ker je upanje, da bo letošnja žetev dobra in ker je bila povečana površina, ki je nasejana s pšenico, računajo, da bo letošnja jesen mogla Amerika pšenico že izvažati.

Monopol na petrolej in podobne predmete namerava uvesti Nemčija, da razbije diktat cen bencinskih kartelov.

Otrok v šolski dobi

Pod tem naslovom je izšla izpod peresa otroškega zdravnika doktorja B. Dragaša nova knjiga. Vsebuje 230 strani in obravnava v lahkih in dostopnih besedah razvoj, zdravstvo, vzgojo in nego otrok do 15. leta. — Poglavje o spolnih vprašanjih je obdelano obzirno in zelo previdno. — Velevažna knjiga se dobiva v vseh knjigarnah.

Živahen promet po Donavi

Vse donavske paroplovne družbe so polno zaposlene in parnikov vedno bolj primanjkuje. Dočim so se preje vračali vlačilci z juga prazni, se tudi sedaj polno naloženi. Niti z največjo racionalizacijo ni bilo mogoče ustreči vsem zahtevam. Gospodarska konjunktura je tako zelo dvignila promet na Donavi, da so vse paroplovne družbe polno zaposlene. Enaka poročila prihajajo tudi o plovbi po Vltavi in Labi.

Kompromis na londonski konferenci

Izid londonske sladkorne konference so nekateri že presojali z velikim pesimizmom, ker nikakor ni bilo mogoče premagati nasprotij, ki so se pojavila na konferenci. Sedaj pa se poroča, da so prvi sporazumi že doseženi. Tako je prišlo do sporazuma med angleško in češkoslovaško skupino. Tudi glede predlogov Jave je večja pripravljenost udeležencev konference, da se ti predlogi uvažujejo. Zato zopet presojajo londonsko konferenco z večjim optimizmom.

Konkurzi - poravnave

Razglašen je konkurz o premoženju posestnika in gostilničarja Ivana Avšiča v Črnučah. Konkurni sodnik dr. Grobelnik, upravnik mase odvetnik Muc. Prvi zbor upnikov dne 8. maja ob 9., oglasitveni rok do 19. maja, ugotovitveni narok dne 29. maja ob 9.

Nadalje je razglašen konkurz o premoženju posestnice Mimi Reboljeve v Ljubljani. Konkurni sodnik dr. Rupnik, upravnik mase odvetnik dr. Černež. Prvi zbor upnikov dne 11. maja ob 8. Oglasitveni rok do 1. junija, ugotovitveni narok dne 18. junija ob 8.

Končano je poravnalo postopanje posestnice Marije Auerhammer v Ljubljani. Odobrena je poravnava, ki jo je sklenil trgovec Emil Očko v Ljubljani s svojimi upniki. Nadalje se potrja prisilna poravnava javne trgovske družbe Samida & Co. v Ljubljani.

Občni zbori

I. slov. tovarna mineralnih voda, sodavice in brezalkoholnih pijač, r. z. z o. z. v Ljubljani ima občni zbor v ponedeljek, dne 10. maja ob 18. v restavraciji »Slamič«.

Prometni zavod za premog, d. d. v Ljubljani ima 16. redni občni zbor dne 11. maja o poli 12. v svojih poslovnih prostorih na Miklošičevi cesti. Delnice treba položiti vsaj 6 dni pred občnim zborom.

Vzajemna zavarovalnica v Ljubljani ima redni občni zbor dne 28. maja o poli 16. v svojih poslovnih prostorih. Police treba položiti vsaj 8 dni pred občnim zborom pri ravnateljstvu družbe.

Stanje naših aktivnih kliringov

Po izkazu Narodne banke z dne 22. t. m. se je naš aktivni kliringški saldo proti Nemčiji povečal za 0'8 na 30 milijonov mark.

Saldo z Italijo je ostal neizpremenjen in znašajo naše stare terjatve 47'3 milijona lir.

Širite »Trgovski list«!

Angleška konjunktura

Vse angleške gospodarske panoge kažejo, da zunanja trgovina v preteklem letu ni tako napredovala kakor pa se je dvignil promet na notranjem trgu, ki je dosegel rekordno višino. Izvoz je znašal lani 441 milijonov funtov, v letu 1935. 426 milijonov, leta 1934. pa 396 milijonov funtov; 45% izvoza je šlo v britanski imperij, t. j. za 2% več kot pa v prejšnjem letu. Izvoz premoga je nazadoval od 31'56 milijona funtov na 29'31 milijona. Izvoz tekstilnih proizvodov je narasel samo za 1 milijon na 40'33 milijona, pri čemer je utrpel hude izgube na svojem glavnem tržišču v Indiji, ki se vedno bolj zadovoljuje z domačimi proizvodi. V hudi konkurenci z Japonsko je uspelo deloma nadomestiti te izgube v Britanski Vzhodni Afriki. Močno pa je narasel izvoz vozil. Uvoz se je povečal od 756 (leta 1935.) na 849 milijonov funtov. Uvoz kaže v vseh panogah na oboroževalno in gradbenotehnično konjunkturo, ki se je pričela v Angliji. Povečanje gradbene delavnosti v Angliji je imelo za posledico potenciran lesni uvoz, ki je narasel od 35'5 na 43'57 milijona funtov. Zaradi oboroževanja pa se je nenavadno povečal tudi uvoz železne rude, železa, jekla, svinca in niklja.

Vendar pa se v angleškem uvozu in zunanji trgovini sploh ne kaže v pravi meri velika gospodarska poživitev, ki jo je zaznamovala Anglija v letu 1936. Konjunktura se je razvijala brez bistvenega povečanja zunanje trgovine, reči moremo celo, da je bila poživitev notranjega trga kriva, da se zunanja trgovina ni bolj dvignila. Najbolj se kaže to dejstvo v konjunkturi jeklene in železne industrije, ki kažeta tak vzpon kakor še nikdar poprej. Čeprav je proizvodnja v posameznih panogah dosegla najvišje številke, je povpraševanje skoro povsod preseglo dejansko proizvodnjo, ki ga ni mogla dohiteti. Tudi dobički podjetij so presegli najbolj optimistična pričakovanja.

Stavbena delavnost se je v primeri z letom 1930 skoraj podvojila, kar je vplivalo posebno na tujo lesno industrijo, ki polaga na razvoj angleške stavbene konjunkturo velike nade. Razvoj notranje konjunkturo ima za posledico, da se industrija malo zanima za izvoz. Zaradi tega zanemarjanja izvoza je pričela cela vrsta gospodarskih osebnosti svariti pred nevarnostmi, ki jih slej ali prej lahko rodi ta konjunktura. To naziranje je prišlo do izraza tudi na vseh zborovanjih velikih bank.

Z veliko skrbjo se opaža stalno naraščanje cen. Živila so se v detajlni trgovini v enem samem letu podražila za 15 do 20%, obleke pa prav tako za 15%. Živiljenjski standard se je povišal, plače pa se niso nič povišale. Tudi z vidika državnih financ ne gre precenjevati te konjunkturo, zakaj državni proračun je bil zopet pasiven za pol milijona funtov. Donos iz proračunane davka na zaslužke je padel za 1'7 milijona funtov, čeprav je bil davek povišan.

Povpraševanje italijanskih tvrdk

342 — Genova: Veliko podjetje za proizvajanje obutvene masti išče v to stroko uvedenega zastopnika;
342 — Brescia: bosanska smrekovina;
349 — Milan: nudi se zastopnik za les;
357 — Milan: slanina;
361 — Milan: išče se zastopnik za plasiranje plinskih aparatov in peči na les za gretje vode v kopalnicah;
363 — Milan: Tvoronica išče zastopnika, ki je vpeljan v stroko za pisarniške potrebščine;
364 — Torin: volnene tkanine ter tkanine iz volne, mešane z umetno svilo in konopljo;
367 — Bologna: koruzna moka;
370 — Milan: prediva iz umetne svile;
373 — Milan: išče se zastopnik za avtomatične pile za tvornice železniškega in tramvajškega materiala;
374 — Milan: iščejo se zveze s tvrdkami tehnično-strojne stroke zaradi državnih nabav;
379 — Milan: surove in strojne kože;
381 — Milan: jajca za industrijske svrhe;
382 — Milan: moka iz banan;
383 — Milan: radijski material;
387 — Milan: išče se 500.000 stotov lesa za celulozo (na leto);
388 — Milan: jajca in perutnina;
389 — Milan: suhe gobe;
390 — Meda: bukove deske;
391 — Milan: vinski kamen;
393 — Milan: ozoherit;
399 — Milan: okrogel les;

400 — Milan: prvovrstna bukovina;
401 — Milan: išče se zastopnik za plasiranje tekstilnega blaga;
402 — Milan: bukovina in hrastovina;
403 — Milan: išče se zastopnik za klobuke, nogavice, rokavice in ovrtnice;
404 — Milan: drva, rjav in črn premog;
405 — Milan: les za celulozo;
406 — Milan: volnene eunje;
407 — Genova: surov in predelan mavec in sadra za izvoz v Južno Afriko;
408 — Milan: boksit;
409 — Milan: vinski odpadki;
410 — Milan: moka in ekstrakti klijčega ječmena;
411 — Milan: celuloza.
Interesenti naj se z navedbo številke obrnejo na upravo revije »Ital-Jug«, Milano, Cas. post. 1514.

Doma in po svetu

Ustanovni občni zbor Kluba absolutov mariborske trgovinske akademije je bil v petek v Mariboru. Za predsednika pripravljalega odbora je bil izvoljen Viljem Miheljak. Zbor je pozdravil tudi ravnatelj akademije Modic z lepim vzpodbudnim govorom. Absoluti prijavite svoj vstop v klub!

Predsednik skupščine Čirić je odpotoval v Prago, da se dogovori glede zasedanja parlamentarne Male antante v Beogradu.

Minister dr. Spaho je izdal uredbu, da mora vse moštvo na jugoslovanskih trgovinskih ladjah nositi enotno uniformo.

Ban dr. Ružić je izdal naredbo o minimalnih mezdah v savski banovini. Nekvalificirani delavci nad 18 let morajo dobiti v mestih z nad 5000 prebivalci najmanj 2 din na uro, delavci izpod 18 let pa najmanj din 1.50. V mestih z manj ko 5000 prebivalci dobe nekvalificirani delavci nad 18 let din 1.80, oni izpod 18 let pa din 1.35. Akordna mezda mora biti tej mezd prilagojena.

80letnico je praznoval čsl. arhitekt Hraske, ki je sezidal ljubljansko operno gledališče in celo vrsto drugih najlepših ljubljanskih stavb. Po svojem povratku iz Ljubljane v Prago je tudi podpiral

slovenske dijake v Pragi. Jubilan-tu naše čestitke!

Sestdesetletnico je praznoval te dni uradnik Zbornice za TOI g. Aleksander Kostnapfel. Jubilant je znan v slovenski javnosti tako po svojem zaslužnem sokolskem in narodnem delu kot tudi kot vesten uradnik in zaslužen narodnogospodarski delavec. Prav tako pa ga številni krog njegovih znancev in prijateljev visoko ceni zaradi njegovega dobrega srca in kremitelnega značaja. Jubilantu tudi naše iskrene čestitke z iskreno željo, da bi nam bila njegova neumorna delavnost ohranjena še mnogo vrsto let!

Dragutin Freudenreich, eden največjih hrvaških gledaliških igralcev in režiserjev, je umrl v Zagrebu v starosti 75 let.

Dr. Dragoljub Jovanović bo najbrže izključen iz združene opozicije, ker mu očitajo, da je zlorabil ime Milana Pribičevića ter se poslužil iz osebnih političnih namenov zelo čudnih sredstev.

Upokojen je bil naš poslanik v Varšavi dr. Prvislav Grisogono.

18 članov beograjskega mestnega sveta je razrešenih svoje dolžnosti, na novo pa je imenovan 24 novih članov.

Redna zračna potniška in poštna zveza med Združenimi državami Sev. Amerike ter Kitajsko je bila 22. aprila otvorjena.

Okoli 1000 muslimanov iz Bosne je prišlo na Zagrebški Zbor

Poseben odbor hrvaških gospodarskih ljudi je bil ustanovljen v Zagrebu, da se sezida Dom Gospodarske sloge, ki bi veljal približno 3 in pol milijona dinarjev.

Zenevski list »Le Travail« piše, da je angleška finančna skupina v boju z nemškimi in italijanskimi finančnimi skupinami za izkoriščanje jugoslovanskih rudnikov zmagala in dobila v Jugoslaviji 15 novih koncesij za izkoriščanje rudnikov bakra, svinca, cinka in kroma. Dela v teh rudnikih se bodo pričela v kratkem.

Popolnoma sta bila oproščena gg. Grievič in Matošić, ki ju je tožil znani zagrebški lastnik spe-cerijskih podružnic G. Penić, ker so mu očitali, da je podpiral čet-nike. G. Penić se je mnogo ime-noval kot nasprotnik za časa zbor-ničnih volitev v Zagrebu, ko je nastopal kot protikandidat znane-ga in zaslužnega predsednika Zveze trg. združenj v Zagrebu, g. Prpića.

»Zetska Plovitba« je kupila v tu-jini 2500 tonski parnik, ki ga je krstila za »Lovčens«. Parnik bo vo-zil potnike na progi Benetke—Kotor—Budva.

Prizad v Beogradu se je prese-lil v nove prostore, in sicer v Čika Ljubino ulico 20-II (bivši Grand hotel).

Odkupno ceno za oljnato repo je določil Prizad na 216 din za 100 kg proizvajalcem, po 228 din pa za-družnikom. Blago mora biti zdravo in preresetano. Cena velja franko vagon nakladalna postaja.

Češplje v dolnji slavonski Posa-vini so silno trpele zaradi števil-nih gosenic. Ker so letos češplje le slabo cvetele, je škoda tem večja. Ljudje so si skušali na raz-ne načine pomagati proti goseni-cam, a je bil uspeh njih prizade-vanj zelo slab. Nekatera drevesa so gola kakor sredi zime.

Škodovi zavodi bodo brezplačno napravili sarajevski občini načrte za veliko klavnico, ki jo misli se-zidati sarajevska občina.

Nikola Brana, kakor se že sedaj imenuje bivši romunski princ Ni-kola, je moral na povelje vlade takoj zapustiti Romunijo. Odpo-toval je v Italijo.

V ladjedelnici v Korneuburgu ob Donavi so bili spuščeni v reko štirje novi motorni parniki, ki so dobili ime po najbolj slavni avstrijskih cesarskih generalih. Parniki se bodo imenovali »Princ Evgen«, »Laudon«, »Nadvojvoda Karel« in »Radecky«.

Vseh zavarovancev je bilo v marcu na Češkoslovaškem 1 milj. 999.822, za 153.512 več ko v mar-cu leta 1936.

Dobave - licitacije

Hidrografski institut mornarice v Splitu sprejema do 5. maja ponudbe za dobavo enemometra, termometra i. dr.

Direkcija drž. rudnika v Kaknju sprejema do 6. maja ponudbe za dobavo bakrene vrvi, do 7. maja za dobavo smrekovih hlodov, 20

tisoč kg ovsu, raznega električnega materiala, svedrov za les, posod za vodo i. dr. in do 20. maja za dobavo 2 električnih motorjev.

Komanda mornarice kr. Jugo-slavije v Zemunu sprejema do 26. maja ponudbe za dobavo obleke za dež.

LICITACIJE:

Pri Upravi državnih monopolov v Beogradu bo dne 21. maja licitacija za nabavo 11.200 kg perga-mentnega papirja, dne 22. maja za dobavo 82.500 kg kartona, dne 25. maja za dobavo 1.500 m² desk za čolne.

V intendanturi štaba divizijske oblasti v Banjaluki bo dne 1. maja licitacija za nabavo 340 ton pre-moga.

V intendanturi štaba dravske divizijske oblasti v Ljubljani bo dne 1. maja licitacija za dobavo 14.353 m drv.

V pisarni dravske stalne vojne bolnice v Ljubljani bo dne 7. maja licitacija za dobavo telečjega me-sa, sladkega in kislega mleka ter jogurta.

Dne 8. maja bo v inženjeriji štaba dravske divizijske oblasti v Ljubljani licitacija za popravilo vojaškega kopališča v vojašnici »Vojvode Mišića« v Mariboru in dne 12. maja za dovršitev poti na teritoriju dravske banovine.

Dne 8. maja bo pri ministrstvu prometa licitacija za dobavo li-varskega železa, dne 15. maja za dobavo specialnega železa, dne 26. maja za dobavo železnih zatika-čev, dne 28. maja za dobavo raz-nih železnih vijakov in matic, dne 29. maja za dobavo železa za bandaže, cevi in raznih delov za električne instalacije, dne 1. ju-nija za dobavo električnih žarnic za vagon, dne 2. junija za doba-vo svinčenih cevi, razne pločevine in plomb, železne žice in mreže, dne 4. junija za dobavo mrežic za plinsko razsvetljavo in dne 5. ju-nija za dobavo električnih žarnic.

Dne 5. maja bo pri Upravi Voj-no-tehničnega zavoda v Kragu-jevcu licitacija za dobavo antimo-na in naprave za vulkanizacijo gu-me, dne 7. maja za dobavo anti-mona, legure, raznih električnih žarnic, dne 8. maja za dobavo lo-pat ter livarskega koksa, 11. maja za dobavo tera, rondel iz medi, svinčenih trakov, cirkularke i. dr., 12. maja za dobavo vijakov, brusilnega stroja, brusilnega in ost-ričnega stroja, raznega električnega materiala in razne pločevine, 13. maja za dobavo razne medi, dne 14. maja za dobavo raznih želez-nih zakovic in raznega papirja, dne 15. maja za dobavo navadne-ga kartona, bakra in cina, dne 18. maja za dobavo raznih venti-lov, legiranega električnega jek-la, dne 19. maja za dobavo raznih žebeljev, bakrene žice, dne 21. maja za dobavo raznih vijakov in dne 22. maja za dobavo raznega že-leza ter raznega električnega ma-teriala.

(Predmetni oglasi so v pisarni Zbornice za ToI v Ljubljani na vpogled.)

Radio Ljubljana

Četrtek, dne 29. aprila, 12.00: Zvoki z ruskih poljan (plošče) — 12.45: Vreme, poročila — 13.00: Čas, obvestila — 13.15: Naša pe-sem, naša godba (plošče) — 14.00: Vreme, borza — 18.00: Radijski or-kester — 18.40: Slovensčina za Slo-vence (dr. Rudolf Kolarič) — 19.00: Čas, vreme, poročila — 19.30: Nac. ura: Predavanje min. za telesno vzgojo naroda — 19.50: Zabavni kotiček — 20.00: Koncert suit (ra-dijski orkester) — 22.00: Čas, vre-me, poročila, spored — 22.15: Par-ma: Ksenija, opera v enem deja-nju (plošče).

Petek, dne 30. aprila, 11.00: Šol-ska ura: Po Mirenski dolini, repor-taža (Marjan Tratar) — 12.00: Uverture (plošče) — 12.45: Vreme, poročila — 13.00: Čas, obvestila — 13.15: Radijski orkester — 14.00: Vreme, borza — 18.00: Ženska ura: Delavska družina (gdč. Kristina Hafner) — 18.20: Spevi iz franco-skih oper (plošče) — 18.40: Fran-cosčina (dr. Stanko Leben) — 19.00: Čas, vreme, poročila, obve-stila — 19.30: Nac. ura: Lov v Ju-goslaviji (ing. Ivan Ceović) — 19.50: Zanimivosti — 20.00: Zreba-nje in razdelitev nagrad za pra-vilne rešitve ugank iz velike Pavli-hove pratike — 20.30: Domači zvoki: Svetozar Banovec, Vekoslav Janko in Avgust Stanko — 21.10: Citre (plošče) — 21.20: Radijski orkester — 22.00: Čas, vreme, po-ročila — 22.30: Angleške plošče.

Najugodnejše vam nudi:

ementalski in trapistovski sir, čajno maslo znamke »Storžič«, kuhano maslo, eldamski sir:

Mlekarska nakupovalna in prodajna zadruga Predosije pri Kranju r. z. z. o. z. Telefon: Kranj 74

Stavbeni material

izolacije vseh vrst, heraklit, keramika, mavec, Salonit-cevi, strehe itd.

najugodnejše

MATERIAL trg. dr. z o. z., LJUBLJANA
Telefon 27-16 Tyrševa c. 36c